

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.227/2015/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a Rumi Csaba Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Rumi Csaba ügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** székhelyű felperesnek – a Farsang Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Farsang László ügyvéd) által képviselt **alperes neve**, alperes székhelyszám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2015. február 19. napján kelt, 8.G.21.878/2013/22. számú közbenső ítélete ellen az alperes által 23. sorszámon előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg felperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az alperes zöldség-gyümölcs termeléssel, feldolgozással és nagykereskedelmi értékesítéssel foglalkozó gazdálkodó szervezet, mely elsősorban a tagjai által megtermelt terményeket dolgozza fel, tárolja illetve értékesíti. Tevékenységi körébe tartozik ezen túlmenően az is, hogy magyarországi multinacionális kereskedelmi társaságok felé a saját tagok által megtermelt árualap mellett külföldről beszerzett árut is továbbértékesít. Kialakult gyakorlata, hogy részletes piackutatás és árinformációk beszerzése alapján bonyolítja ügyleteit, többnyire szóbeli megrendelésekkel, utólagos szállítói igazolások mellett.

Piackutatási tevékenység illetve külföldi üzleti partnerek, beszállítók felkutatása érdekében 2009. őszén **személy 1. neve** jelentkezett az alperesnél, akinek önálló cége külföldi mezőgazdasági termékbeszállítókkal tart fenn folyamatosan üzleti kapcsolatot. **személy 1. neve** az alperes ügyvezetőjével, **személy 2. neve-vel** a kereskedelmi együttműködés kezdetén abban állapodott meg, hogy általában **személy 3. neve** termelésirányító alperesi alkalmazott fogja tájékoztatni az ügynököt arról, milyen fajtájú, mennyiségű áru beszerzése szükséges és azt milyen áron tudja átvenni az alperes. A közvetített ajánlatok közötti döntés, és az egyes szerződések megkötésének jogát az ügyvezető magának tartotta fenn, míg az ügyletek tényleges lebonyolítása, a leszállított termékek átvétele, továbbítása esetleges minőségi reklamációk intézése **személy 3. neve** termelésirányító feladatát képezte. Ilyen rendszerben 2010. május és június hónapban 23 ügyletet bonyolítottak le, öt országból különféle mezőgazdasági termékeket szereztek be, a teljesítésigazolás szerinti árbevétel 3 %-át pedig alperes kereskedelmi jutalékként **személy 1. nevenak** fizette meg.

Az alperes petrezselyemgyökér értékesítéssel is foglalkozik, **személy 1. neve** közvetítése révén öt esetben **X.országból** történt ilyen áru beszerzése, a saját termelésű árualap kiegészítése érdekében. 2010. nyarán azonban áruhiány mutatkozott, így alperesnél újabb beszállítási igény merült fel.

személy 1. neve ennek érdekében felvette a kapcsolatot a felperesi céggel és a szezon végéig nagyobb áralap, fix jövőbeni átvételi áron való biztosításáról tárgyalt. Egyeztetett az alperes termelési vezetőjével is, majd elkészítette az alperes írásbeli megrendelését felperes felé angol nyelven. A „rendelés megerősítése” megjelölésű, 2010. július 9-én kelt iraton pontosan meghatározott méretű, csomagolású petrezselyemgyökér megrendelését rögzítették a felperesi szállító felé, meghatározott súlyegységár mellett, a fizetési feltételek konkrét kikötésével. Az egyik megrendelés megerősítés 90.000 kg, míg a másik 170.000 kg árura vonatkozott. Az első megrendelés szerint a 2010. 31. hetétől 39. hetéig megadott időszakban 10.000 kg/hét leszállítás mellett 1,4 euró/kg áron, míg a másik „megrendelés megerősítéssel” 2010. 40. hetétől 2011. 4. hetéig terjedő időszakra ugyancsak heti 10.000 kg leszállítás megrendelésére került sor, 1,25 euró/kg egységár kikötése mellett.

Az alperes részéről mindkét írásos rendelés megerősítést **személy 3. neve** munkaviszonyban álló alkalmazott termelésirányító aláírásával látta el, a holland partner részéről pedig cégbélyegzővel ellátott, cégszerű ellenjegyzés történt.

A 2010. július 9-i megrendelések nyomán augusztus 3-án az első szállítmány meg is érkezett alpereshez, egyidejűleg a felperes 14.000,- euró vételárról állított ki számlát. Alperes ezt a szállítmányt átvette, a vételárat teljesítette.

személy 3. neve termelési vezető a két megrendelésre adott ellenjegyzéséről nem tájékoztatta **személy 2. neve**t. Erre utóbb csak akkor került sor, amikor az áruházláncok már csak magyar termék beszállítására tartottak igényt. A külföldről behozott árut az alperes feléjük nem tudta értékesíteni, ezért **személy 3. neve** az alperesi ügyvezető felhívására 2010. augusztus 31-én „megrendelés törlése” tárgyú nyilatkozatot küldött a felpereshez. A levél megfogalmazásában és angol nyelvre fordításában **személy 1. neve** segédkezett, ebben vázolták a megváltozott piaci helyzetet, mely indoklásul szolgált a 2010. július 9-i megrendelésektől történő elálláshoz.

A felperes az alperesi elállást tudomásul vette, egyúttal 115.000,- euró összegű kárigényét is bejelentette. Ennek megfizetésétől alperes elzárkózott.

A felperes keresetében 115.000,- euró megfizetésére kérte kötelezni alperest kártérítés címén. Elsődlegesen a Ptk. 381. § (1) bekezdésére alapította keresetét, azt állítva, hogy az alperesi megrendelő elállása folytán neki, mint szállítónak kára keletkezett. A per során a jogalapot illetően módosította keresetét és – tekintettel **személy 3. neve** önálló aláírási joggal nem rendelkező alkalmazott eljárására, valamint arra, hogy a munkavállaló eljárását a cég törvényes képviselője utóbb nem hagyta jóvá – a Ptk. 348. § (1) bekezdésére is hivatkozott, állítva, hogy az alkalmazott a munkaviszonyával összefüggésben neki kárt okozott. Ennek következtében az alperesi munkáltatónak a kárért helytállási kötelezettsége áll fenn.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Alperesi álláspont szerint szerződési akarat hiányában a szerződés létre sem jött. Tudomása szerint **személy 1. neve** a felperes megbízásából és a felperes érdekében járt el, **személy 3. neve** ügyletkötési jogosultságának korlátozottságáról **személy 1. neve** tudott. Ennek ellenére a szerződő feleket megtevesztve vette rá az alperesi termelésvezetőt a két szerződés-megrendelés alperes nevében történő ellenjegyzésére. Ez azért is érdekében állhatott, mert a beszerzett, leszállított termékek értéke után százalékos arányú jutalékban részesült.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes kártérítési felelőssége a 2010. július 9-én felperesnek adott megrendelés megerősítések okán fennáll. A bíróság ítélete jogi indokolásában kiindulópontként rögzítette, hogy a felperes a Ptk. 379. §-a szerinti szállítási szerződések létrejöttét a 2010. július 9-i írásbeli „megrendelés megerősítés” megjelölésű okiratokkal kívánta igazolni. Tényként állapította meg, hogy **személy 2. neve** alperesi ügyvezető, mint az alperes törvényes képviselőjére jogosult személy nem adott szabályszerű meghatalmazást **személy 3. nevenak** ügyleti képviselőre. Az önálló ügyletkötési joggal nem rendelkező termelésvezető eljárását utóbb sem hagyta jóvá, a szerződéskötésre irányuló két jognyilatkozat egyikét sem

erősítette meg, így a peres felek között az álképviselőre tekintettel szerződéses jogviszony nem jött létre. A Ptk. 221. § (1)-(2) bekezdése szerint az álképviselőnek a vele szerződő féllel szemben kártérítési felelőssége áll fenn. A perbeli esetben az alperes álképviselője azonban alkalmazottként munkaviszonyával összefüggésben tanúsított károkozó magatartást. Ez a Ptk. 348. § (1) bekezdése alapján a munkáltató alperes kártérítési felelősségét megalapozza. A munkáltatónak az alkalmazott károkozásért a felelőssége akkor is fennáll, ha az alkalmazott a munkaköri feladatába nem tartozó, vagy a munkáltató által kifejezetten tiltott tevékenységével okoz kárt. A bizonyítási eljárás eredményeként a bíróság megállapította, hogy **személy 1. neve** közvetítőként vett részt a peres felek jogviszonyában, de nem felperes képviselőjeként, hanem megbízottként alperes érdekében járt el. Erre utal az a peradat is, hogy alperes ügynöki jutalékokat több alkalommal is fizetett részére a korábbi sikeresen közvetített üzletkötések nyomán. A bíróság **személy 1. neve** eljárását, **személy 3. neve** felé intézett nyilatkozatait nem tartotta a perbeli jogvita szempontjából relevánsnak, figyelemmel arra, hogy nem a kereskedelmi ügynök felelősségének vizsgálata a jelen per tárgya. A bíróság a keresettel érvényesített jog fennállását a Ptk. 348. § (1) bekezdése alapján állapította meg, tekintve, hogy az alperes, mint munkáltató felelőssége, a szerződési nyilatkozatot álképviselőként tevő munkavállaló eljárásáért, és az ezzel összefüggésben felperesnél felmerült valamennyi kárért ezen a jogcímen fennáll.

A közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Indokolásában hangsúlyozta, hogy **személy 2. neve**, mint a cég ügyvezetője törvényes képviselő, önálló aláírásra jogosultként a cég egyetlen ügyleti képviselője, erről még a kapcsolat felvételekor **személy 1. nevet** pontosan tájékoztatták. **személy 3. neve** termelési vezető csak az ügyletek technikai lebonyolítását, például az áruátvételt végezhetette, illetve kapcsolatot tartott a kereskedelmi ügynökkel, így **személy 1. neve**val is. Egyik személy számára sem volt kétséges, hogy kizárólag az ügyvezető rendelkezik ügyletkötési jogosultsággal, hiszen korábban ő döntött minden esetben, hogy melyik ajánlatot fogadja el, végső soron kitől rendeli meg alperes az adott árut. **személy 1. neve** mindezek ellenére megtévesztő módon járt el, amikor **személy 3. nevet** úgy tájékoztatta a két szerződés megrendeléssel kapcsolatban, hogy ez csak egy igényfelmérés, szándéknyilatkozat. **személy 3. neve** ilyen tájékoztatás ismeretében írta alá az ügynök által megfogalmazott és továbbított két megrendelést. Az alperesi kft. részéről tehát hiányzott a tényleges szerződéskötési akarat, így a két megrendelés alapján szállítási szerződés létre sem jött a peres felek között.

Az alperes fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú eljárás során foganatosított tanúbizonyításból az tűnik ki, hogy **személy 1. neve** felperesi megbízottként járt el és így fejtett ki megtévesztő magatartást **személy 3. neven**al szemben. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítását iratellenesnek minősítette. **személy 1. neve** e-mail üzeneteiből pedig az is megállapítható, ő mindvégig tudott arról, hogy a termelésvezetőnek nincs aláírási joga, ennek ellenére a két megrendelés aláírására biztatta **személy 3. neve** termelésvezetőt. Mindezek tükrében hangsúlyozta, hogy a munkáltatónak, alkalmazottja károkozásáért való felelősségét csak abban az esetben lehet megállapítani, ha az alkalmazott kártérítési felelőssége fennáll az általános kártérítési szabályok alapján. **személy 1. neve** megtévesztő magatartása folytán azonban **személy 3. neve** nem tanúsított felróható magatartást, kártérítési kötelezettsége ezért nem állt fenn, így a munkáltató sem kötelezhető kártérítésre.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének helybenhagyására irányult. A felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és abból helyes jogkövetkeztetést vont le az alperes kártérítési felelősségének fennálltára vonatkozóan. A peres felek egyező nyilatkozatait, valamint **személy 1. neve** tanúvallomását értékelve hangsúlyozta, hogy a hiányzó árualap feltöltése céljából **személy 1. neve** kifejezetten az alperes megbízásából kereste fel felperest és mindvégig ilyen minőségben járt el. Az ő esetleges felróható

magatartása egyébként sem tekinthető olyan közrehatásnak, ami az alperes kártérítési felelősségét kimentené vagy enyhítené.

A fellebbezés nem alapos.

A szerződéskötésekhez szükséges ügyleti képviseleti joggal elsősorban a cég törvényes képviselője rendelkezik, a perbeli esetben ez a személy **személy 2. neve** az alperesi kft. ügyvezetője volt. Helyesen tartalmazza az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolása ezzel kapcsolatban azt is, hogy a 2006. évi IV. törvény (Gt.) szervezeti (törvényes) képviseletre vonatkozó szabályait, valamint a Ptk. ügyleti képviseletre vonatkozó rendelkezéseit egymás mellett, kiegészítőleg kell alkalmazni. A gazdálkodó szervezet képviselőjétől származó meghatalmazás alapján ügyleti képviseleti joggal munkaviszonyban álló alkalmazott is rendelkezhet; ezt a munkaköri leírás is tartalmazhatja (eBDT 2009/2023. szám alatt közzétett eseti döntés). Az ügyleti meghatalmazáshoz adott esetben cégszerű aláírás sem szükséges, ha ugyanis a szerződésnek nincs alaki kötöttsége, az írásbeli alakíság az ilyen szerződés megkötéséhez nem szükséges, a meghatalmazás akár szóban is adható (1959-es Ptk. 222. §, Ptk. 223. § (1) bekezdés).

A jelen esetben nem vitatott, hogy **személy 3. neve** alkalmazottnak sem a törvényes képviselőtől származó egyedi meghatalmazása, sem pedig munkaköri leírásból adódó jogosultsága nem volt a két nagy értékű szállítási szerződés megkötéséhez. **személy 3. neve** képviseleti jogosultsága bár a szerződés megkötésére nem terjedt ki, ő mégis úgy járt el az ügyletkötés során, mint aki jogszerűen képviseli az alperesi céget. A felperes az ügyletkötés körülményeiből, az azt megelőző üzleti kapcsolatból és a körülményekből ésszerűen, jóhiszeműen eljárva joggal feltételezhette, hogy **személy 3. neve**, mint termelésirányító, az alperesi cégnél vezető, irányító beosztást ellátó személy tárgyalási joggal rendelkezett, az ügyleteket lebonyolította, lényegében a kereskedelmi tevékenységet elvégezte, ezért a megrendelések aláírására is jogosult volt. **személy 3. neve** az interneten is hozzáférhető módon az alperesnél termelést irányító vezetőként volt feltüntetve, tárgyalási jogosultsága volt, az ügyletek konkrét lebonyolítását ő végezte. Az első nagyobb árumennyiség leszállítását követően alperes a törvényes képviselő jóváhagyásával az árut átvette, a megküldött számlát nem vitatta, a vételárát kiegyenlítette. A piaci viszonyokban időközben bekövetkezett, továbbértékesítést akadályozó változások tették alperesi törvényes képviselő számára szükségessé, hogy utasítsa **személy 3. nevet** az időközben kedvezőtlennek, terhessé vált jogviszony megszüntetésére. Lényeges, hogy az ügyvezető **személy 3. nevet** utasította a jognyilatkozat megtételére, a tartalmát tekintve elállást közlő nyilatkozatra, melyet írásban küldött meg, saját aláírásával ellátott módon a felperesnek, aki mindezekre tekintettel továbbra is joggal vélelmezhet **személy 3. neve** ügyleti képviseleti jogát.

A perben még nem irányadó 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:18. § (2) bekezdésében már kifejezetten szabályozza az ún. látszaton alapuló képviseletet. A jogintézmény törvényi szabályozását megelőzően azonban már a korábbi – az 1959-es Ptk.-hoz kapcsolódó – bírói gyakorlat is ismerte a látszaton alapuló képviseletet. Ez olyan dolgozók tekintetében áll fenn, akik beosztásuknál fogva rendszeres tárgyalásokat folytatnak, és a harmadik jóhiszemű személyek a munkáltató, illetve szervezeti képviselő eljárásából alapos okkal következtethetnek arra, hogy az illető személynek képviseleti jogosultsága van (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH 1994/96. szám alatt közzétett eseti döntés). Ilyen látszatkeltő magatartás nyilvánul meg, ha a cég tárgyalási jogkörrel ruhazza fel dolgozóját, a munkáltató eljárását korábbi alkalmakkor már jóváhagyta, részére széles jognyilatkozattételi jogkört biztosít, szakmai vezetői beosztás feltüntetése mellett (eBDT 2007/1668. szám alatt közzétett Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.164/2006. számú eseti döntése).

A jelen esetben **személy 3. neve** vonatkozásában mindezek a kritériumok megvalósultak. Az alperes belső ügyrendjét, képviseleti rendszerét pontosan nem ismerő felperes kívülállóként a jóhiszemű és ésszerű eljárást követve joggal következtethetett arra, hogy a megrendelést megerősítő nyilatkozatot

írásban tevő **személy 3. neve** az alperesi cég képviseletében adott ellenjegyzést, ezáltal a jognyilatkozat megtételére képvisleti joggal rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetésétől eltérően tehát **személy 3. neve** látszaton alapuló képviselőként megtett jognyilatkozatait joghatályosan fogadta el a felperes, mely által mindkét szállítási szerződés érvényesen létrejött. Ezt a jogviszonyt **személy 3. neve** már meghatalmazott ügyleti képviselőként, az ügyvezető kifejezett akaratát teljesítve, elállás közlése útján utóbb írásban megszüntette. A szállítási szerződéstől a Ptk. 381. § (1) bekezdésének szabálya szerint a megrendelő bármikor elállhat, köteles azonban a szállító kárát megtéríteni. Ez tartalmát tekintve egyfajta kártalanítási kötelezettséget eredményez, mivel bár az elállás jogszabály alapján történik, ugyanakkor a jogviszony azonnali hatályú megszüntetéséből adódó szállítói károk megtérítését a törvény előírja. A jogcím eltérés nem érinti az érdemben helyes közbenső ítélet rendelkező részét, mivel a kártérítés illetve a kártalanítás megállapítása tekintetében a bíróság nincs jogcímhez kötve (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH 1997/530. szám alatt közzétett eseti döntés).

Az elsőfokú bíróság az alperes érdemi védekezéséhez kapcsolódóan körültekintően vizsgálta, hogy **személy 1. nevenak**, az ügyletet közvetítő személynek milyen szerepe volt a felek közötti jogviszonyban. Nem vitatott, hogy **személy 1. neve** először az alperessel vette fel a kapcsolatot, a megbízottja volt, több jogügyletet eredményesen közvetített számára és ezért jutalékot is kapott tőle. A felperes a per első szakaszában ugyan még úgy nyilatkozott, hogy ő is megbízottjának tekintette **személy 1. nevet**, azonban ezt **személy 1. neve** tanúkénti meghallgatása során kifejezetten tagadta (12. számú jegyzőkönyv 5. oldal). Ezt követően felperes 15. számú beadványában bírói felhívásra már úgy nyilatkozott, hogy **személy 1. neve** nem az ő képviseletében járt el az ügyletkötés során. Tény, hogy **személy 1. neve** közvetített, a rendelkezése álló bizonyítékok alapján azonban azt megállapítani nem lehet, hogy a felperes megbízottjaként járt el. Magatartását emiatt nem lehet a felperesnek „betudni”, az érdekkörében való eljárásként értékelni.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes közbenső ítéletét részben eltérő indokokkal, a kereseti kérelem jogcímének kártalanításra történő pontosításával, közbenső ítélettel helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés, Legfelsőbb Bíróság (Kúria) EBH 2006/1419. szám alatti eseti döntés III. pont).

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet írásban is előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II/1. pont). Az ügyvédi munkadíj összegét az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés alapján számított fellebbezési érték után a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és (5) bekezdése szerint állapította meg.

S z e g e d, 2015. október hó 22. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

. Dobler László sk.
előadó bíró

. Béri András sk.
táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő